

ת.א. 10-03-100250

בש"א 1

בבית המשפט המחוזי

מחוז מרכז

בית המשפט המחוזי מרכז

07-03-2010

התקבל 36

"המבקשת";

בעניין:

אליהו אלינור, ת.ז. 300592862
באמצעות ב"כ עוה"ד מיכאל בך ו/או רון לדרמן
אצל מיכאל בך ושות', משרד עו"ד ונוטריון
מרח' ויצמן 2, תל אביב, 64239
מגדל אמות השקעות (קומה 6)
טל': 03-6932833, פקס': 03-6932834

- נגד -

ובעניין:

1. מכללת רמת גן, ע"ר
מרח' פנחס רוטנברג 87, רמת גן
ת"ד 7617, מיקוד 52175
2. האוניברסיטה הפתוחה, ה.פ. 510686520
מרח' דרך האוניברסיטה 1
ת"ד 808, רעננה 43107

יחד ולחוד: "המשיבות";

בקשה לאישור התובענה בייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות כדלקמן:

1. להכיר בתובענה המוגשת על ידי המבקשת בתיק זה נגד המשיבות כתובענה בייצוגית, על פי חוק תובענות בייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות בייצוגיות").
2. בתוך כך, מתבקש בית המשפט להגדיר את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית באופן הבא:

"כל אדם שהגיש בקשה לרישום ללימודי תואר ראשון של האוניברסיטה הפתוחה במכללת רמת גן לאחר מועד כניסתו לתוקף של חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז - 2007, וזאת בין אם התקבל ללימודים ובין אם לאו, וחוייב בדמי רישום בסכום העולה על המותר על פי הדין, ובכלל זה, הן סטודנטים ששילמו דמי רישום בסך של 700 ₪ במקום 350 ₪ המותרים על פי הדין והן סטודנטים ששילמו בעת הרשמה מאוחרת סכום של 1,050 ₪, הן סטודנטים שלומדים כעת במכללה והן כאלה שסיימו את התואר או הפסיקו את לימודיהם";

3. להורות למשיבות לחדול מגביית דמי רישום מעבר לתקרה המותרת על פי דין.
  4. להורות למשיבות להשיב לחברי הקבוצה את ההפרש בין הסכום ששילמו חברי הקבוצה למשיבות בגין דמי רישום ללימודים, לבין תקרת דמי הרישום המותרת על פי דין, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד התשלום.
- להערכת המבקשת, כמפורט בפרק ד' להלן, היקף ההשבה הכספית המגיעה לחברי הקבוצה במועד הגשת בקשה זו מסתכם בסך של כ- 3,500,000 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.

5. בנוסף על כך, לאור הפרת החוק על ידי המשיבות והתעשרותן שלא כדין על חשבון סטודנטים צעירים שכל רצונם לרכוש לעצמם השכלה, והנזק הלא ממוני שנגרם לאלה שגרשמו ולא לה שידם לא הייתה משגת להירשם כתוצאה מההכבדה הכלכלית שיצרה מדיניותן של המשיבות, הפגיעה בשוויון ההזדמנויות של המועמדים, הפגיעה בנגישות ללימודים אקדמאיים, הפגיעה באפשרותם של מועמדים להירשם למספר מוסדות כדי לבחור בסופו של יום במוסד המתאים להם ביותר, וכתוצאה מכל אלה גם הפגיעה בזכות לחינוך, ועוגמת הנפש שגרמה מדיניותן של המשיבות - לחייב את המשיבות לשלם לכל אחד מחברי הקבוצה בנוסף על ההשבה של הכספים שנגבו ביתר המפורטת בסעיף 4 לעיל, פיצוי כספי בגין הנזק הלא ממוני כמפורט לעיל, בסך של 500 ₪ לכל חבר קבוצה.

המבקשת מעריכה את היקף הפיצוי הכספי המגיע בגין עלות אלה בסכום מצטבר של כ - 3,500,000 ש"ח.

על כן, הסכום המצטבר המשוער שייטבע בשם כל חברי הקבוצה עומד על כ - 7,000,000 ₪.

6. לחילופין למבוקש בסעיפים 4 ו-5 לעיל, אם יסבור בית המשפט הנכבד כי השבה ופיצוי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינם מעשיים בנסיבות העניין, מכל סיבה שהיא, מתבקש בית המשפט הנכבד לעשות שימוש בסמכותו על פי הוראת סעיף 20(ג) לחוק התובענות הייצוגיות, ובתוך כך להורות על מתן סעד של פיצוי לתועלת חברי הקבוצה או לתועלת כלל הציבור בסכומים המצטברים המבוקשים בסעיפים 4 ו-5 לעיל, או סכום אחר שבית המשפט הנכבד ימצא לצורך ולנכון בנסיבות העניין, בו ניתן יהיה לעשות שימוש לשם חלוקה לחברי הקבוצה ו/או לקידום כל מטרה ציבורית ראויה אחרת כפי שבית המשפט הנכבד ימצא לנכון.

7. לקבוע כי המבקשת המייצגת בתובענה זו תהיה גב' אלינור אליהו, וכי ב"כ המבקשת יהיו משרד הח"מ.

8. לפסוק פיצוי מיוחד למבקשים ושכר טרחה ראוי לבאי כוחם, על שטרחו ונקטו בהליכים במסגרת תובענה זו.

9. ליתן כל סעד אחר שבית המשפט הנכבד ימצא לנכון ולמתאים בנסיבות העניין.

10. לחייב את המשיבות בהוצאות בקשה זו ובשכר טרחת עו"ד בתוספת מע"מ כדין.

ואלה נימוקי הבקשה:

א. עניינה של הבקשה

11. עניינה של בקשה זו הינו גביית סכומים ביתר בגין דמי רישום ללימודים, בניגוד לדין.

12. על פי הוראתו המפורשת של סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז - 2007 (להלן: "חוק זכויות הסטודנט"), רשאיות המשיבות לגבות ממועמד ללימודים דמי רישום בסך שלא יעלה על 350 ₪. תקרה זו הינה תקרה קבועה ואחידה, והחוק אינו מאפשר לחרוג ממנה בשום מקרה.

13. אף על פי כן, ותוך התעלמות מוחלטת מהוראות החוק, גובות המשיבות עבור רישום ללימודי תואר ראשון אצל המשיבה 1, דמי רישום בסך של 750 ש"ח, קרי 400 ש"ח מעבר לתקרת הסכום המותרת להן על פי דין.

14. יתרה מזאת, במקרה שהרישום ללימודים מתבצע במהלך התקופה אותה מכנות המשיבות תקופת "ההרשמה המאוחרת", גובות המשיבות דמי רישום בסך של 1,050 ₪, קרי 700 ₪ מעבר לתקרת הסכום המותרת להן על פי דין.

15. הן דמי הרישום "בתקופה הסדירה", והן דמי הרישום במהלך "התקופה המאוחרת", חורגים משמעותית מתקרת דמי הרישום שהמשיבות רשאיות לגבות על פי דין.
16. יוצא איפוא, שהמשיבות פועלות בניגוד להוראת חוק מפורשת, ומתעשרות שלא כדין על חשבונה של המבקשת ויתר חברי הקבוצה.
17. לפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבות להשיב לחברי הקבוצה את דמי הרישום שגבו מהם ביתר.
- ב. העובדות הצריכות לענייננו**
18. המשיבה 1 הינה מכללת רמת גן (להלן: "המכללה"). עפ"י אתר האינטרנט של המכללה, היא מהמכללות הגדולות והמוכרות בישראל, ולומדים בה כ- 6,500 סטודנטים לתואר ראשון. העתק מדף הבית של אתר המכללה באינטרנט מצ"ב כנספת "א" לתצהיר התומך בבקשה זו.
19. המכללה אינה מעניקה תואר ראשון משל עצמה, אלא מציעה מסלול לימודים שבסופו מוענק תואר ראשון של האוניברסיטה הפתוחה, היא המשיבה 2 (להלן: "האוניברסיטה").
20. לשיטת המכללה, כפי שהיא מצייגה באתר האינטרנט שלה (ראה כנספת "ב" לתצהיר התומך בבקשה זו), הלימוד במכללה במסלול הנ"ל (שבסופו מוענק תואר ראשון של האוניברסיטה) מאפשר לסטודנט ליהנות ממספר יתרונות שאינם קיימים למי שנרשם ללימודים ישירות באוניברסיטה.
- בין היתר מציינת המכללה באתר שלה את היתרון הנובע מקיומם של שיעורים פרונטאליים מוגברים במכללה, שאינם מוענקים למי שלומד באוניברסיטה הפתוחה, יחס אישי המוענק לסטודנטים במכללה, להבדיל מלימוד באוניברסיטה, ועוד.
21. המבקשת נרשמה ביום 22.7.09, או במועד סמוך, למסלול לימודי תואר ראשון במכללה. כאמור, מדובר במסלול שבסופו מוענק לסטודנט תואר ראשון של האוניברסיטה הפתוחה.
22. בעת הגשת הבקשה לרישום ללימודים במכללה, נדרשה המבקשת ע"י המכללה למלא טפסי רישום הן למכללה והן לאוניברסיטה.
- בית המשפט הנכבד מופנה בעניין זה לנוסח "כתב אישור, הצהרה והתחייבות" שנדרשה המבקשת למלא בעת שהגישה את הבקשה לרישום ללימודים במכללה (להלן: "כתב ההתחייבות"), שם נכתב כך:

"אני החתום(ה) מטה: ... נרשם בזה ללימודים לתואר "בוגר אוניברסיטה" באוניברסיטה הפתוחה (להלן: "האוניברסיטה"), ובמכללת רמת גן, ע"ר (להלן: "המכללה"), ומאשר, מסכים ומתחייב בזה כלפי האוניברסיטה והמכללה, ביחד ולחוד, כדלהלן:

...

2.1. על מועמד ללימודים במכללה לתואר בוגר של האוניברסיטה להירשם, במשרדי המכללה, הן לצורך קבלתו לאוניברסיטה והן ללימודים במכללה.

"

דוגמת כתב ההתחייבות מצ"ב כנספת "ג" לתצהיר התומך בבקשה זו.

23. בנוסף, בעת הגשת הבקשה לרישום ללימודים במכללה, נדרשה המבקשת לשלם דמי רישום כפולים - הן למכללה והן לאוניברסיטה. בית המשפט הנכבד מופנה בעניין זה לנוסח כתב התחייבות, שם נדרשה המבקשת להתחייב כך:

"3. אני מתחייב בזה לשלם, לידי המכללה, את דמי ההרשמה למכללה ולאוניברסיטה..."

ובהמשך:

"5.1. הלימודים לקראת תואר בוגר של האוניברסיטה מחייבים על תשלום דמי הרשמה חד פעמיים, הן למכללה והן לאוניברסיטה..."

מצ"ב כנספח "ד" לתצהיר התומך בבקשה זו, קבלה המעידה על גובה דמי הרישום ששילמה המבקשת: סך של 450 ₪ דמי רישום למכללה, ובנוסף סך של 300 ₪ דמי רישום לאוניברסיטה.

בנוסף, מצ"ב כנספח "ה" לתצהיר התומך בבקשה זו עותק "מחירון לסטודנט חדש לסמסטר 2010 ב', מרץ 2010" ובו פירוט הסכומים שגובה המכללה, לרבות פירוט סכום דמי ההרשמה.

24. יש להדגיש כי מדובר בדמי הרישום בלבד, המשולמים ע"י המועמד בטרם התקבל ללימודים, והם משולמים בקשר עם הליך ההרשמה ללימודים, להבדיל משכר הלימוד והתשלומים הנלווים אליו.

25. על פי כתב ההתחייבות, גם אם המועמד לא התקבל ללימודים בסופו של יום, הוא אינו זכאי לקבל חזרה את דמי הרישום ששילם. בית המשפט הנכבד מופנה בעניין זה למבוא לכתב ההתחייבות, שם נדרשה המבקשת להתחייב כך:

"ידוע לי ומוסכם עלי כי אם תחליט המכללה שלא לקבל אותי ללימודים בתוכנית לתואר "בוגר אוניברסיטה", תחזיר לי המכללה את התשלומים והשיקים שהפקדתי בידה, למעט דמי ההרשמה, למכללה ולאוניברסיטה, אשר לא יוחזרו."

[ההדגשות אינן במקור - הח"מ]

ובהמשך:

"7.2. יבטל סטודנט הרשמתו, בכל מועד שהוא, הוא לא יהיה זכאי להחזר דמי ההרשמה למכללה או דמי ההרשמה לאוניברסיטה, כולם או חלקם."

26. יודגש, כי את דמי הרישום הנ"ל, בסך של 750 ₪, גובות המשיבות ממועמד שנרשם במסגרת התקופה אותה מגדירות המשיבות כתקופת "ההרשמה הסדירה". מי שמגיש בקשה לרישום לאחר מכן, במהלך תקופת "ההרשמה המאוחרת", משלם 300 ₪ נוספים, ובסה"כ דמי רישום בסך כולל של 1,050 ₪ (ראה נספח "ה" לתצהיר התומך בבקשה זו).

27. כפי שיובהר להלן, הוראת סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט קובעת כי תקרת הסכום שהמשיבות רשאיות לגבות כדמי רישום, הינה סך של 350 ₪. החוק אינו מאפשר לחרוג מהתקרה הנ"ל בשום מקרה, ומכאן שדמי הרישום שגובות המשיבות חורגים מהמותר להן על פי דין:

27.1. דמי הרישום בתקופת "ההרשמה הסדירה", בסך של 750 ₪, גבוהים ב- 400 ₪ מעבר לתקרה המותרת על פי דין.

27.2 דמי הרישום בתקופת "ההרשמה המאוחרת", בסך של 1,050 ₪, גבוהים ב- 700 ₪ מעבר לתקרה המותרת על פי דין.

ג. הטיעון המשפטי

28. סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט קובע כך:

"הרישום ללימודים יהיה תמורת דמי רישום אחידים שלא יעלו על 350 שקלים חדשים; הסכום האמור יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה במועדים שיקבע השר בתקנות, ויפורסם על ידי המוסדות."

29. כך שתקרת דמי הרישום המותרת על פי דין הינה סכום של 350 ₪.

30. לעניין הסיפא של סעיף 10 הנ"ל, לפיו השר יקבע תקנות לעניין הצמדת תקרת דמי הרישום למדד המחירים לצרכן - למיטב ידיעת המבקשת לא פורסמו תקנות בעניין זה, כך שלא הייתה אמורה להתבצע הצמדה של תקרת דמי הרישום למדד.

למען הזהירות בלבד, מובהר כי הצמדת תקרת דמי הרישום למדד המחירים לצרכן, החל מחודש יוני 2007 (אז פורסם החוק למתן תוקף ברשומות) ועד מועד הגשת בקשה זו, מביאה את דמי הרישום נכון למועד הגשת בקשה זו לסכום של 389 ₪.

כך שאפילו אם זה היה סכום התקרה הנכון למועד הגשת בקשה זו (ואין זה כך מאחר ולא פורסמו תקנות מתאימות), הרי שהמשיבות גבו לכל אורך התקופה הרלבנטית לתביעה, וממשיכות לגבות, דמי רישום גבוהים באופן משמעותי גם מהסכום הנ"ל.

31. סעיף 1 לחוק זכויות הסטודנט מגדיר מהו "רישום ללימודים", מהו "מוסד" ומהו "מועמד":

"מוסד" - מוסד שהוא אחד מאלה:

- (1) מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
  - (2) מוסד שקיבל תעודת היתר או אישור לפי סעיף 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
  - (3) מוסד שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
  - (4) מוסד שקיבל רישיון לפי סעיפים 25ג ו-25ד לחוק המועצה להשכלה גבוהה או רישיון זמני לפי סעיף 25ט לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
  - (5) מוסד להכשרת הנדסאים וטכנאים שבפיקוח משרד התעשייה המסחר והתעסוקה;
  - (6) מוסד להכשרת עובדי הוראה בישראל;
  - (7) מכינה קדם אקדמית במסגרת המוסדות המנויים בפסקאות (1) עד (6);
- "מועמד" - מועמד לקבלה ללימודים במוסד;

...

"רישום ללימודים" - בקשה של מועמד להתקבל ללימודים במוסד;"

32. כל אחת מהמשיבות בענייננו עונה להגדרת "מוסד", שכן האוניברסיטה הינה מוסד המוכר ע"י המועצה להשכלה גבוהה, ומכללת רמת גן הינה מכללה המעניקה תואר ראשון של האוניברסיטה הפתוחה, שהינו תואר המוכר ע"י המועצה להשכלה גבוהה.
- בקשתה של המבקשת להירשם ללימודים במכללה עונה להגדרת "רישום ללימודים", והמבקשת בענייננו עונה להגדרת "מועמד". כך שחוק זכויות הסטודנט חל בענייננו.
33. בניגוד להוראת סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט, המשיבות גבו וממשיכות לגבות מתברי הקבוצה דמי הרשמה גבוהים מהתקרה המותרת על פי דין.
34. יוצא איפוא, שהמשיבות פועלות בניגוד להוראת חוק מפורשת, ותוך התעלמות מהוראת החוק הנ"ל, ודי בכך כדי להביא לקבלת התביעה, והדברים ברורים.
35. המבקשת תטען כי המשיבות ביצעו כלפיה וכלפי יתר חברי הקבוצה עוולת הפרת חובה תקוקה ומצג שווא רשלני, בכך שפעלו בניגוד להוראת סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט.
36. כן תטען המבקשת כי גביית היתר שביצעו המשיבות הביאה לכך שהללו התעשרו על חשבונה של המבקשת ויתר חברי הקבוצה שלא כדין, ועל כן עליהן להשיב למבקשת וליתר חברי הקבוצה את הסכומים שגבו ביתר, בהתאם להוראת סעיף 1 לחוק עשיית עושר שלא במשפט, התשל"ט - 1979.
37. זאת ועוד, מתכונת הלימודים במכללה ושיתוף הפעולה שלה עם האוניברסיטה אינם רלבנטיים לעניין סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט, אשר קובע תקרת דמי רישום ללימודים, ואינו מתיר לחרוג ממנה בשום מקרה, וממילא אין בסעיף הנ"ל היתר לחרוג מהתקרה בשל מתכונת לימודים כזו או אחרת, או שיתוף פעולה בין מוסדות.
- מעבר לכך שלשון החוק אינה מתירה גביית דמי רישום מעבר לתקרה במקרה של שיתוף פעולה בין מוסדות, גם לא ניתן לטעון כי כוונת החוק הייתה לאפשר מדיניות כזו, שכן אחרת, מוסד יכול היה לטעון, לדוגמה, שיש לו שיתוף פעולה עם 5 מוסדות, ולדרוש מהמועמד ללימודים לשלם דמי רישום לכל מוסד בנפרד, כך שהמועמד יידרש לשלם דמי רישום הגבוהים פי 5 מתקרת דמי הרישום שנקבעה בחוק. ברור שלא זו הכוונה, וברור שלא ניתן לעשות כן.
- למען הזהירות בלבד תטען המבקשת כי המכללה לבדה גובה דמי רישום בסך של 450 ₪, כלומר 100 ₪ מעבר לתקרת דמי הרישום שנקבעה בחוק (כאמור, לסכום הנ"ל מתווסף הסכום הנוסף של 300 ₪ שגובה המכללה כדמי רישום לכאורה עבור האוניברסיטה, וסכומים אלה גדלים עוד יותר בתקופת ההרשמה המאוחרת).
- כך שגם בהתעלם מהיחסים הפנימיים בין המשיבות (שכאמור אינם מעניינה של המבקשת ואינם רלבנטיים לתקרת דמי הרישום המותרת על פי החוק), דמי הרישום שגובה המכללה לבדה עוברים את התקרה הנ"ל, וזאת בניגוד לדין.
38. עוד יודגש, כי הוראת סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט אינה מבחינה בין הרשמה "סדירה" לבין הרשמה "מאוחרת", אלא קובעת תקרה אחידה וקבועה לדמי הרישום, ועל כן תוספת דמי הרישום שגובות המשיבות ממי שנרשם לאחר תקופת "ההרשמה הסדירה", הינה אסורה על פי דין.

39. המבקשת תטען כי בין אם גביית היתר והתעלמותן של המשיבות מהוראת סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט מתבצעת בזדון, ובין אם ברשלנות, אין ספק כי מדובר במדיניות פסולה, שיש להורות באופן מיידי על הפסקתה, ועל השבת הסכומים שנגבו שלא כדין.

מנהגן זה של המשיבות לגבות דמי רישום מעבר למותר להן בחוק פוגע פגיעה ישירה ומהותית בזכויות המבקשות, ויתר חברי הקבוצה, בין היתר מאחר וגביית דמי רישום גבוהים מגבילה את יכולתם הכלכלית של הנרשמים להירשם למספר מוסדות על מנת שיוכלו לבחור בסופו של יום את המוסד המתאים להם ביותר מתוך כל המוסדות אליהם התקבלו.

כך שגביית דמי רישום גבוהים, מעבר לתקרה, יוצרת הכבדה כלכלית, ועלולה להביא למצב שבשל מכשול כלכלי, סטודנט לא ילמד במוסד שהכי מתאים לו, או למצב שבו מועמד ללימודים כלל לא יתחיל את לימודיו בשנה אקדמית מסוימת.

אלה בדיוק המצבים אותם נועד חוק זכויות הסטודנט למנוע.

החוק נחקק במטרה לעגן ולהגן על זכויותיהם של ציבור הסטודנטים בראשית דרכם הכלכלית העצמאית, ובין היתר לאפשר נגישות מירבית ללימודים אקדמיים, ולצמצם ככל הניתן את המחסומים הכלכליים בכניסה למוסדות אלה.

40. בית המשפט הנכבד מופנה בעניין זה להצעת חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז - 2007, שם נקבע כי הצעת החוק נועדה לקבוע עקרונות לזכויות הסטודנטים ומועמדים ללימודים במוסדות להשכלה גבוהה, ובפרט לעניין קבלה ללימודים, ולעניין הנגישות להשכלה גבוהה ולעניין שוויון הזדמנויות:

"כללי

הצעת החוק המתפרסמת בזה באה לקבוע עקרונות לזכויות של סטודנטים ומועמדים ללימודים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל (להלן – מועמדים), לענין קבלה ללימודים, מהלך הלימודים, חופש הביטוי, חופש ההתארגנות של סטודנטים, לענין נגישות להשכלה גבוהה ולענין שוויון הזדמנויות במוסדות להשכלה גבוהה.

...

ההוראות המוצעות יסייעו לבצר את מעמדם ואת זכויותיהם של הסטודנטים בישראל, להבטיח שוויון הזדמנויות ולאפשר לסטודנטים מימוש של הפוטנציאל שלהם. כמו כן יהיה בהן כדי לצמצם פערים חברתיים."

בפרט, ביחס לסעיף 10 לחוק המתייחס לתקרת דמי הרישום, נאמר בהצעת החוק כך:

"מוצע לקבוע הוראות בנושא הרישום והקבלה למוסדות להשכלה גבוהה, ובין היתר חובת קביעתן של אמות מידה שוויוניות לקבלה, בלי לגרוע כאמור מקיומה של העדפה מתקנת, קביעת דמי רישום אחידים..."

העתק הצעת חוק זכויות הסטודנט מצ"ב כנספת "ו" לתצהיר התומך בבקשה זו.

41. כך שמעבר לעובדה שהאופן בו פועלות המשיבות עומד בניגוד גמור להוראת חוק מפורשת, הוא גם מקעקע את אותם עקרונות יסוד שעמדו לנגד עיניו של המחוקק, ועמדו בבסיס החוק, שכן גביית דמי הרישום מעבר לתקרה שנקבעה בחוק מקשה על הנגישות של מועמדים ללימודים אל המוסדות להשכלה גבוהה, פוגעת בשוויון ההזדמנויות שלהם, בזכות לחינוך, ובמגמה לצמצום פערים חברתיים, ובכך מסכלת את תכלית החוק שנועד להיטיב את מצב הסטודנטים ביחס לזכויות הנ"ל, ולעגן.

ד. הנזק האישי שנגרם למבקשת; הנזק המצטבר לחברי הקבוצה

42. כמפורט לעיל, המבקשת שילמה למשיבות דמי רישום בסכום של 750 ₪, ועל כן הנזק שנגרם לה הוא ההפרש בין הסכום ששילמה לבין תקרת דמי הרישום המותרת בדיון, קרי סך של 400 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.
43. בקשה זו מוגשת בשם כל מי שהגיש בקשה לרישום ללימודי תואר ראשון של האוניברסיטה הפתוחה במכללת רמת גן לאחר מועד כניסתו לתוקף של חוק זכויות הסטודנט, וזאת בין אם התקבל ללימודים ובין אם לאו, ואשר נגבו ממנו דמי רישום מעבר למותר לחוק, בין בהרשמה סדירה ובין בהרשמה מאוחרת, הן סטודנטים שלומדים כעת במכללה והן כאלה שסיימו את התואר או הפסיקו את לימודיהם.
44. המכללה מציינת באתר האינטרנט שלה, כי לומדים אצלה כ- 6,500 סטודנטים לתואר ראשון של האוניברסיטה הפתוחה.
45. נוסף על ציבור הסטודנטים שלומדים במכללה במסלול לימודים לתואר ראשון של האוניברסיטה, מעריכה המבקשת כי ישנו ציבור נוסף של מועמדים לרישום, שנרשמו ללימודי תואר ראשון במכללה, שילמו את דמי ההרשמה, ובסופו של יום אינם לומדים במכללה (בין אם לא התקבלו ללימודים ובין אם התקבלו והחליטו שלא ללמוד במכללה).
- המבקשת מעריכה כי ציבור זה מונה כ- 10% מתוך הסטודנטים הלומדים בפועל לתואר ראשון במכללה, קרי כ- 650 סטודנטים.
46. כך שלהערכת המבקשת, הקבוצה מונה 7,150 ₪ חברים.
47. מתוך חברי הקבוצה, מעריכה המבקשת כי כ- 80% נרשמו במהלך התקופה "הסדירה", ושילמו דמי רישום בסך של 750 ₪, בעוד ש- 20% הנותרים נרשמו במהלך התקופה "המאוחרת", ושילמו דמי רישום בסך של 1,050 ₪.
48. על יסוד הנתות אלה, מעריכה המבקשת בהערכה זהירה כי סך הגביה ביתר מחברי הקבוצה עומד על סך של כ- 3,500,000 ₪.
49. נוסף על כך, לאור הפרת הוראות החוק הברורה, ולאור הנזק שנגרם לסטודנטים שנרשמו, וגם לאלה שידם לא היתה משגת להירשם, יש לחייב את המשיבות בפיצוי כספי מעבר להשבה של הכספים שנגבו ביתר, בגין הנזק הלא ממוני שגרמו המשיבות כתוצאה מההכבדה הכלכלית שיצרה מדיניותן, הפגיעה בשוויון ההזדמנויות של המועמדים, סיכול המגמה לצמצום פערים חברתיים, הפגיעה בנגישות ללימודים אקדמאיים, הפגיעה באפשרותם של מועמדים להירשם למספר מוסדות כדי לבחור בסופו של יום במוסד המתאים להם ביותר, וכתוצאה מכל אלה גם הפגיעה בזכות לחינוך, ועוגמת הנפש שגרמה מדיניותן של המשיבות.
- כמפורט ברישא לבקשה זו, המבקשת מבקשת כי בית המשפט הנכבד יחייב את המשיבות לפצות כל אחד מחברי הקבוצה בפיצוי בגין הנזק הלא ממוני כמפורט לעיל, בסך של 500 ₪, ובסכום מצטבר בהתאם לגודל הקבוצה של 3,500,000 ₪ נוספים.

50. הנתונים המדויקים בדבר גודל הקבוצה והנוק המצרפי שנגרם לה, מצויים בידי המשיבות, והם יתבררו במהלך בירור התובענה דנא.

ה. ההצדקה לאישור התובענה כייצוגית

1.ה. ההצדקה לאישור התביעה כייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו - 2006

51. המבקשת תטען כי יש לאשר את התובענה כייצוגית בהתאם לסעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, הקובע כדלקמן:

"לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השנייה או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית";

52. ס"ק 2 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות קובע ומגדיר את העילות בגינן ניתן להגיש תביעה ייצוגית וביניהן:

"1. תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו".

53. המבקשת תטען כי היא וחברי הקבוצות הינם "צרכנים" וכי המשיבות הן "עוסק", כמשמעות מונחים אלה בסעיף 1 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות.

54. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע כדלקמן:

"(א) אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן:

(1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בעניין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה";

...

(ב) בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)1 - די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק."

55. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כדלקמן:

"בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

(1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;

(2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין;

(3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;

(4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב;

ה.2. השאלות של עובדה ומשפט המשותפות למבקשת ולחברי הקבוצה

56. המבקשת תטען כי התובענה מעוררת את השאלות העובדתיות והמשפטיות המשותפות שלהלן:

56.1. האם המשיבות כפופות להוראת סעיף 10 לחוק זכויות הסטודנט.

56.2. האם המשיבות רשאיות לגבות דמי הרשמה גבוהים מתקרת הסכום שנקבעה בחוק זכויות הסטודנט. שאלה זו תבחן הן לעניין דמי-ההרשמה הנגבים בגין רישום "בתקופה הסדירה", והן בגין רישום "בתקופה המאוחרת".

56.3. האם המשיבות הפרו את הוראת החוק לעניין תקרת הגביה המותרת.

57. בהתאם לכך, תבחן השאלה האם על המשיבות להשיב למבקשת ולחברי הקבוצה את הסכומים שנגבו שלא כדין וכן לפצותם בגין הנזקים שגרמו להם.

58. ההכרעה בשאלות אלה היא משותפת לכלל חברי הקבוצה המיוצגת בתביעה זו.

59. סיכויי התביעה גבוהים ביותר, שכן היא נסמכת על הוראת חוק מפורשת וברורה, ועל חשבוניות שהנפיקו המשיבות עצמן, המעידות כי גבו סכומים מעבר לתקרה שנקבעה בחוק.

ה.3. הגשת תובענה ייצוגית עדיפה על הגשת תביעות אישיות, מוצדקת והוגנת להכרעה במחלוקת

60. העובדה שלכל חבר קבוצה נגרם נזק כלכלי נמוך יחסית, מקטין את הכדאיות לחברי הקבוצה לתבוע באופן אינדיווידואלי ועל כן רק תביעת הנזק המצרפי תהווה תמריץ ראוי לניהול הליך משפטי.

61. ריבוי תביעות יביא להכבדה על מערכת בתי המשפט שלא לצורך, ויאלץ את המשיבות לנהל מספר רב של התדיינות בערכאות שונות ברחבי הארץ. הדבר יביא לבזבוז מיותר של משאבים, זמן וממון, הן מצד המשיבות, הן מצד מערכת בתי המשפט והן מצד ציבור הסטודנטים, ועלול להביא לתוצאות סותרות.

62. בנוסף, קיים חשש כי חלק גדול מחברי הקבוצה שייצוגה מבוקש (אם לא כולם) כלל אינם מודעים לזכויותיהם או שהינם חסרים את האמצעים הדרושים לשם ניהול הליך משפטי (בהיותם סטודנטים, בראשית דרכם הכלכלית), ולפיכך, בהיעדר תובענה ייצוגית, הם לא יזכו בקבלת הסעד המבוקש.

ה.4. קיים יסוד סביר להניח כי המבקשת מייצגת בדרך הולמת את עניינם של חברי הקבוצות

63. המבקשת נמנית על נפגעי מדיניותן של המשיבות ועניינה בתובענה זו זהה לחלוטין לעניינם של כל שאר חברי הקבוצה. מה גם שהעובדות הנוגעות לנושא התובענה זהות מעיקרן.

64. המבקשת נקטה יוזמה והגישה תביעה בשם כלל ציבור הסטודנטים אשר נפגעו עקב נוהגן ופועלן של המשיבות.

65. באי כוחה של המבקשת הינם עורכי דין המנוסים והמתמחים בניהול של תובענות ייצוגיות.

66. בהתאם לכך, קיים יסוד סביר להניח כי המבקשת תייצג בדרך הולמת את עניינם של חברי הקבוצה.

5.ה התובענה הוגשה בתום לב

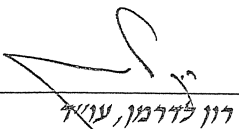
67. המבקשת הינה סטודנטית שנרשמה והתקבלה ללימודי תואר ראשון אצל המשיבות. המשיבות גברו מהמבקשת דמי רישום מעבר לתקרה שנקבעה בחוק, והמבקשת מעוניינת לקבל חזרה את דמי הרישום ששילמה ביתר.
68. בנוסף מעוניינת המבקשת להביא תועלת לכלל חברי הקבוצה אשר אינם מודעים לזכויותיהם, ואינם יכולים לעמוד על מימושן.

6.ה גודלה של הקבוצה מצדיק הגשת תובענה ייצוגית

69. התובענה מוגשת בשמם של אלפי סטודנטים, אשר להם אינטרס משותף וישיר בבירור התובענה בדרך של תובענה ייצוגית. באם לא יתאפשר בירור התובענה בדרך זו, תמנע מרובם המכריע (אם לא מכולם), האפשרות לקבל סעד כלשהו בגין המעשים נשוא התובענה, שכן חלק גדול מהם כלל אינו מודע לזכויותיו, וחסר את האמצעים והכישורים המתאימים לניהול הליך משפטי שיביא למימושן.
70. יתירה מזו, מאחר ולגבי כל סטודנט מדובר בסכום קטן יחסית, לא תהיה הצדקה כלכלית לניהול הליך ארוך ויקר לכל אחד מן הסטודנטים מול המשיבות בעניין זה. על כן, באם לא תאושר התביעה כייצוגית, קיים חשש כי חלק ניכר מחברי הקבוצה, אם לא כולם, לא יוכל לעמוד על זכויותיהם והמשיבות תצאנה נשכרות מכך, שלא כדין, ואף תמשכנה במדיניותן זו.

ו. סוף דבר

71. על יסוד כל האמור לעיל בבקשה זו, יתבקש בית המשפט הנכבד להיעתר לבקשה כמפורט ברישא.
72. בקשה זו נתמכת בתצהירה של המבקשת, גב' אליהו אלינור.

רון לדרמן, עו"ד

מיכאל בן, עו"ד

ב"כ המבקשת
מיכאל בן ושות', משרד עו"ד ונוטריון